

Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών: e-Europe 2002 (Ηλεκτρονική Ευρώπη 2002): Προσβασιμότητα στις δημόσιες ιστοθέσεις και στο περιεχόμενό τους»

(2002/C 94/04)

Στις 25 Σεπτεμβρίου 2001, και σύμφωνα με το άρθρο 262 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την ανωτέρω ανακοίνωση.

Το τμήμα «Μεταφορές, Ενέργεια, Υποδομές και Κοινωνία των Πληροφοριών», στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, επεξεργάστηκε την γνωμοδότησή του στις 31 Ιανουαρίου 2002 με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. Cabra de Luna.

Κατά την 388η σύνοδο ολομέλειας της 20ης και 21ης Φεβρουαρίου 2002 (συνεδρίαση της 20ης Φεβρουαρίου), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 117 ψήφους υπέρ και 1 αποχή την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Η πρόσβαση στην ενημέρωση και τις τηλεπικοινωνίες εξακολουθεί να αποτελεί πρόκληση για 37 000 000 μειονεκτικών ατόμων στην Ευρωπαϊκή Ένωση αλλά επίσης και για άτομα με ειδικές ανάγκες.

1.2. Η έλλειψη προσβασιμότητας είναι ένα από τα βασικά χαρακτηριστικά του αποκαλούμενου «ψηφιακού αποκλεισμού» που έχει εξετασθεί σε διάφορα έγγραφα της ΕΕ και ειδικότερα στην έκθεση για την ένταξη στις τεχνολογίες της κοινωνίας της πληροφορίας⁽¹⁾. Ήδη στο έγγραφο με θέμα προς μια Ευρώπη χωρίς εμπόδια για τα μειονεκτικά άτομα⁽²⁾, είχε τεθεί από την Επιτροπή το ζήτημα των εμποδίων όσον αφορά στην πρόσβαση στην τεχνολογία της πληροφορίας.

1.3. Το έγγραφο της Επιτροπής για την προσβασιμότητα στις δημόσιες ιστοθέσεις και στο περιεχόμενό τους θα αποτελέσει ένα πρώτο βήμα με συγκεκριμένα μέτρα ως συνέχεια των πρότερων δηλώσεων. Αφενός, υπάρχει μεγαλύτερη συνειδητοποίηση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν τα μειονεκτικά άτομα όπως φαίνεται π.χ. από το Ευρωπαϊκό Βαρόμετρο⁽³⁾ και, αφετέρου, η εξεύρεση λύσεων για τα μειονεκτικά άτομα θα ωφελήσει επίσης και άλλες ομάδες ατόμων.

1.4. Η ΟΚΕ πιστεύει ότι η πρόσβαση στην ενημέρωση αποτελεί θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα για τα άτομα με ειδικές ανάγκες, έλλειψη του οποίου δεν μπορούν να απολαμβάνουν κοινωνικών και πολιτικών δικαιωμάτων· συνεπώς απαιτείται μια σφαιρική και συνεκτική στρατηγική προκειμένου να διασφαλισθεί μια πραγματική αναπτυξιακή και περιεκτική πολιτική έναντι των ατόμων με ειδικές ανάγκες. Η πρωτοβουλία αυτή θα διευκολύνει την πρόσβαση στην ενημέρωση, δεδομένου ότι η έλλειψη ενημέρωσης προκαλεί αποκλεισμό σε μεγάλη έκταση.

1.5. Η ανακοίνωση είναι ένα καλό παράδειγμα του τρόπου με τον οποίον ο διατλαντικός διάλογος ωφελεί τα μειονεκτικά άτομα

όσον αφορά την λήψη πρακτικών μέτρων για να εξασφαλισθεί η μη διακριτική μεταχείριση. Πρόκειται για ένα πραγματικά πρακτικό εργαλείο δια του οποίου εφαρμόζεται η αρχή των ίσων ευκαιριών πρόσβασης για όλους στην πληροφόρηση.

2. Σύνοψη της ανακοίνωσης της Επιτροπής

2.1. Το σχέδιο δράσης e-Europe 2002 (Ηλεκτρονική Ευρώπη 2002), το οποίο εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Feira τον Ιούνιο του 2000⁽⁴⁾ σχεδιάστηκε για να επιταχύνει και να επεκτείνει την χρήση του διαδικτύου σε όλους τους τομείς της ευρωπαϊκής κοινωνίας, επιτρέποντας στους ευρωπαίους πολίτες να συμμετάσχουν στις ψηφιακές τεχνολογίες και να επωφεληθούν από τις δυνατότητές τους. Ένας από τους ειδικούς στόχους του σχεδίου δράσης είναι να βελτιώσει την πρόσβαση στον παγκόσμιο ιστό για τα άτομα με ειδικές ανάγκες: αυτό αποτελεί αντικείμενο της παρούσας ανακοίνωσης και των συστάσεων της.

Η πρόσβαση στις ιστοσελίδες του διαδικτύου και στο περιεχόμενό τους θέτει ποικιλία προβλημάτων για τους περισσότερους από τα 37 000 000 των ευρωπαίων πολιτών με κάποια μειονεξία. Ειδικότερα με την ανάπτυξη των κυβερνητικών επιγραμμικών υπηρεσιών, υπάρχει σοβαρός κίνδυνος κοινωνικού αποκλεισμού μεγάλου μέρους του πληθυσμού.

2.2. Η Ευρωπαϊκή προσέγγιση για την διασφάλιση της διαθεσιμότητας προσίτων πληροφοριών στις δημόσιες ιστοθέσεις διατυπώνεται στο σχέδιο δράσης e-Europe 2002 (Ηλεκτρονική Ευρώπη 2002), το οποίο συνομολογήθηκε στο Συμβούλιο της Feira τον Ιούνιο 2000. Στον στόχο του 2γ, το σχέδιο δράσης περιλαμβάνει πέντε στόχους για την προώθηση της «συμμετοχής όλων στην κοινωνία που βασίζεται στη γνώση» και τονίζεται με έμφαση ότι ... οι ιστοθέσεις του δημοσίου τομέα και το περιεχόμενό τους στα κράτη μέλη και στα ευρωπαϊκά όργανα πρέπει να σχεδιασθούν έτσι ώστε να είναι προσίτες, προκειμένου να διασφαλισθεί ότι οι πολίτες με ειδικές ανάγκες μπορούν να έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες και να επωφελούνται πλήρως από τις δυνατότητες της ηλεκτρονικής κυβέρνησης (e-government), μέσω της έγκρισης των κατευθυντήριων γραμμών για τις δημόσιες ιστοθέσεις της WAI (Web Accessibility Initiative — πρωτοβουλία για την προσβασιμότητα στον παγκόσμιο ιστό) έως τα τέλη του 2001.

(1) SEC(2001) 1428.

(2) COM(2000) 284 τελικό, 12 Μαΐου 2000.

(3) Eurobarometer, αριθ. 55, 2 Ιουνίου 2001.

(4) Συμβούλιο και Επιτροπή της ΕΕ, «Ηλεκτρονική Ευρώπη 2002, μία κοινωνία της πληροφορίας για όλους: Σχέδιο Δράσης» της 14ης Ιουνίου 2000.

2.3. Η εν λόγω πρωτοβουλία είναι ένας από τους πέντε τομείς της Κοινοπραξίας Παγκόσμιου Ιστού (World Wide Web Consortium) που είναι γνωστή επίσης ως W3C, η οποία απαρτίζεται από περισσότερους από 500 οργανισμούς μέλη και περιλαμβάνει συμμετέχοντες από περισσότερες από 30 χώρες. Στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας για την προσβασιμότητα στον παγκόσμιο ιστό (WAI) εκπονήθηκαν πολλές κατευθυντήριες γραμμές, με την συμμετοχή φορέων της βιομηχανίας, της έρευνας, των κυβερνήσεων και των οργανώσεων των ατόμων με ειδικές ανάγκες.

Οι κατευθυντήριες γραμμές για την προσβασιμότητα έχουν εκπονηθεί με την οικονομική υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, στο πλαίσιο του τέταρτου προγράμματος εφαρμογών τηλεματικής (Telematics Applications Programme — TAP), διαφόρων κυβερνήσεων και άλλων οργανισμών. Οι εν λόγω κατευθυντήριες είναι ακριβέστερα γνωστές ως κατευθυντήριες γραμμές για την προσβασιμότητα στο περιεχόμενο του παγκόσμιου ιστού/κοινοπραξία παγκόσμιου ιστού/πρωτοβουλία για την προσβασιμότητα στον παγκόσμιο ιστό, έκδοση 1.0 (WCAG 1.0) (ή WAI/W3C WCAG 1.0) και εφεξής θα αναφέρονται ως κατευθυντήριες γραμμές. Αναγνωρίζονται ως ένα de facto παγκόσμιο πρότυπο για τον σχεδιασμό προσιτών ιστοθέσεων. Ωστόσο, η εξέλιξη της τεχνολογίας και των εργαλείων θα καθορίσει την εφαρμογή νέων εκδόσεων και κατευθυντήριων γραμμών για άλλους τομείς.

2.4. Οι κατευθυντήριες γραμμές για την προσβασιμότητα στον παγκόσμιο ιστό καθορίστηκαν με βάση την συναίνεση μεταξύ ευρέως φάσματος παραγόντων του τομέα αυτού και παρέχουν στους παρόχους δημόσιων πληροφοριών ένα μηχανισμό σε εθελοντική βάση, ώστε αυτοί να συμμορφώνονται με μια σειρά ανεπίσημων κανόνων που έχουν την μορφή αρχών, εργαλείων και μεθόδων. Οι διαχειριστές πληροφοριών, οι σχεδιαστές και οι υπεύθυνοι για την ανάπτυξη του παγκόσμιου ιστού θα είναι συνεπώς σε θέση να συστηματοποιήσουν την διαδικασία διάθεσης προσιτών πληροφοριών στο δημόσιο χώρο. Οι κατευθυντήριες γραμμές αποτελούν ένα δυναμικό και εξελισσόμενο σύνολο κανόνων που επιδιώκουν να συμβαδίζουν με τις πλέον πρόσφατες τεχνολογικές εξελίξεις και να τις προβλέπουν.

2.5. Το σχέδιο δράσης eEurope 2002 προτείνει την υιοθέτηση των κατευθυντήριων γραμμών ως ένα αρχικό βήμα για να καταστούν οι ευρωπαϊκές δημόσιες ιστοθέσεις και το περιεχόμενό τους προσιτά στα άτομα με ειδικές ανάγκες. Η υιοθέτηση των κατευθυντήριων γραμμών θα καταδείξει την δέσμευση των κρατών μελών και των ευρωπαϊκών οργάνων στο σκοπό της ενσωμάτωσης της προσβασιμότητας στον παγκόσμιο ιστό στις εθνικές και κοινοτικές πολιτικές για τις δημόσιες υπηρεσίες πληροφοριών και πρότυπα συμπεριλαμβανομένης της ηλεκτρονικής κυβέρνησης (eGovernment).

2.6. Σε συνδυασμό με την υλοποίηση του σχεδίου δράσης της e-Europe 2002, όσον αφορά τη «συμμετοχή όλων στην κοινωνία που βασίζεται στη γνώση» δόθηκε εντολή στην ομάδα υψηλού επιπέδου για την απασχόληση και την κοινωνική διάσταση της κοινωνίας των πληροφοριών (High Level Group on Employment and the Social Dimension of the Information Society — ESDIS), η οποία απαρτίζεται από εκπροσώπους όλων των κρατών μελών, να παρακολουθεί τις εν λόγω εξελίξεις. Για να υποστηριχθεί το έργο της ομάδας υψηλού επιπέδου, συστάθηκε η ομάδα εμπειρογνομόνων e-Accessibility (Ηλεκτρονική προσβασιμότητα).

Το ευρωπαϊκό βήμα ατόμων με ειδικές ανάγκες, που αποτελεί την έκφραση του οργανωμένου κινήματος μειονεκτικών ατόμων στην Ευρώπη, προσκλήθηκε να συμμετάσχει στις δραστηριότητες της εν λόγω ομάδας εμπειρογνομόνων με καθεστώς παρατηρητού.

Η ομάδα εμπειρογνομόνων e-Accessibility έχει προβεί σε επισκόπηση της προόδου των κρατών μελών όσον αφορά την έγκριση και υλοποίηση των κατευθυντήριων γραμμών. Έχει οργανώσει επίσης και μια διαδικασία παρακολούθησης μεταξύ των 15 κρατών μελών, όσον αφορά τον εντοπισμό παραδειγμάτων ορθής πρακτικής.

2.7. Σε συνδυασμό με την προγραμματισμένη αναβάθμιση των υπηρεσιών της Επιτροπής που βασίζονται στο διαδίκτυο, προβλέπεται να υλοποιηθεί κατά την περίοδο 2001-2004 η επονομαζόμενη ιστοθέση EUROPA II.

Στο πλαίσιο αυτό, επανεξετάζεται σήμερα η προσβασιμότητα στις ιστοθέσεις των ευρωπαϊκών οργάνων, ούτως ώστε να τηρηθεί ο στόχος της έγκρισης των κατευθυντήριων γραμμών έως τα τέλη του 2001.

Προς συμπλήρωση και υποστήριξη των ευρωπαϊκών πολιτικών εξελίξεων, έχουν πραγματοποιηθεί κατά τα τελευταία δέκα έτη εργασίες έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης οι οποίες έχουν αντιμετωπίσει τις ανάγκες και τις απαιτήσεις των ατόμων με ειδικές ανάγκες.

Ένα από τα έργα στα οποία παρασχέθηκε η οικονομική υποστήριξη από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο πλαίσιο του προγράμματος έρευνας και ανάπτυξης «Εφαρμογές Τηλεματικής 1994-1998» (TAP) ήταν το έργο πρωτοβουλία για την προσβασιμότητα στον παγκόσμιο ιστό (WAI), το οποίο συνέβαλε στις εργασίες εκπόνησης των κατευθυντήριων γραμμών και άλλων προδιαγραφών και εργαλείων για την προώθηση της πρόσβασης στον παγκόσμιο ιστό.

Στο πλαίσιο του πέμπτου προγράμματος για τις τεχνολογίες της κοινωνίας των πληροφοριών, η ευρωπαϊκή Επιτροπή παρέχει οικονομική υποστήριξη στο έργο «Πρωτοβουλία για την προσβασιμότητα στον παγκόσμιο ιστό» — Σχεδιασμός για όλους (WAI-DA). Όλο και περισσότερα έργα έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης εντός του προγράμματος αυτού χρησιμοποιούν τις κατευθυντήριες που εκπονήθηκαν στα πλαίσια της πρωτοβουλίας για την προσβασιμότητα στον παγκόσμιο ιστό.

2.8. Τέλος, η Επιτροπή σκιαγραφεί ορισμένες εξελίξεις εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η προσβασιμότητα στον παγκόσμιο ιστό αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα των πολιτικών δημόσιας πληροφόρησης, όπως π.χ. στην Αυστραλία, στον Καναδά και στις ΗΠΑ. Σε ορισμένες χώρες, η νομοθεσία παρέχει σημαντικό πλαίσιο για την επίτευξη της προσβασιμότητας των ιστοθέσεων. Συγκεκριμένα, οι ομοσπονδιακές ιστοθέσεις στις ΗΠΑ απαιτείται υπό του νόμου να είναι προσιτές μετά την τροποποίηση του τμήματος 508 του νόμου περί αποκαταστάσεως του Αυγούστου 1998 που τέθηκε σε ισχύ τον Ιούνιο 2001. Η συγκεκριμένη νομοθεσία έχει επίσης σημαντικές επιπτώσεις στις δημόσιες συμβάσεις που αφορούν τις τεχνολογίες των πληροφοριών οι οποίες είναι προσιτές στα άτομα με ειδικές ανάγκες.

Η Ευρωπαϊκή συνδιάσκεψη υπουργών που πραγματοποιήθηκε στη Βαρσοβία το Μάιο του 2000 υπογράμμισε την σημασία που έχει η συμπλήρωση των πολιτικών δεσμεύσεων της ΕΕ μέσω της καθιέρωσης σχεδίου δράσης αναλόγου με το σχέδιο δράσης e-Europe (e-Europe +) από και για τις υποψήφιες προς ένταξη

χώρες στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Το σχέδιο e-Europe + εξετάζει το θέμα της προσβασιμότητας του παγκόσμιου ιστού και συνιστά την υιοθέτηση των κατευθυντήριων γραμμών WAI⁽¹⁾.

2.9. Στόχος της ανακοίνωσης είναι να δώσει ένα παράδειγμα των συντονισμένων προσπαθειών που απαιτούνται για την άρση των κοινωνικών περιβαλλοντικών πολιτιστικών και άλλων φραγμών, οι οποίοι παρακωλύουν την πλήρη συμμετοχή των ατόμων με ειδικές ανάγκες, προκειμένου να διασφαλισθεί μία ανοικτή κοινωνία με ίσες ευκαιρίες για όλους στην Ευρώπη και να διασφαλισθεί επίσης ότι οι μελλοντικές τεχνολογίες και τα συστήματα πληροφοριών δεν θα δημιουργήσουν νέες επιπλέον δυσκολίες στα άτομα με ειδικές ανάγκες.

Εν συνεχεία, η ανακοίνωση εκθέτει ένα σύνολο παρατηρήσεων που απορρέουν από τις μέχρι σήμερα εμπειρίες όσον αφορά την υιοθέτηση των κατευθυντήριων γραμμών από τα κράτη μέλη και τα θεσμικά όργανα.

Οι σημαντικότερες εξ αυτών είναι οι ακόλουθες:

- Τα κράτη μέλη και τα ευρωπαϊκά όργανα έχουν συμφωνήσει να ανταλλάσουν πληροφορίες και να προβαίνουν σε συγκριτική αξιολόγηση της προόδου που έχουν επιτύχει με βάση από κοινού συμφωνηθέντα κριτήρια, όσον αφορά την έγκριση και την απλοποίηση των εν λόγω κατευθυντήριων γραμμών. Πρέπει να παρακολουθούνται τα αποτελέσματα όσον αφορά την προσβασιμότητα στις δημόσιες ιστοσελίδες και να εντοπίζονται οι ορθές πρακτικές. Η Επιτροπή θα συγκεντρώσει και θα διαδώσει τα αποτελέσματα της εν λόγω δράσης.
- Οι εθνικές διοικήσεις πρέπει να επιδιώκουν σταθερά τη βελτίωση της προσβασιμότητας στις ιστοσελίδες τους και να διερευνούν νέους και καλύτερους τρόπους διάθεσης του περιεχόμενου και των υπηρεσιών στον παγκόσμιο ιστό καθώς αναπτύσσονται νέες τεχνολογίες και εκπονούνται νέες εκδόσεις των εν λόγω κατευθυντήριων γραμμών.
- Τα κράτη μέλη θα πρέπει να λάβουν τα κατάλληλα μέτρα έτσι ώστε να συμμορφώνονται προς τις κατευθυντήριες γραμμές όχι μόνο οι εθνικές αλλά και οι δημόσιες τοπικές και περιφερειακές ιστοσελίδες.
- Η Επιτροπή θα προτείνει στα άλλα ευρωπαϊκά όργανα την σύσταση διοργανικής ομάδας προκειμένου να προωθήσει και να διασφαλίσει την έγκριση, την υλοποίηση και την τακτική ενημέρωση των κατευθυντήριων γραμμών εντός των ευρωπαϊκών οργάνων.
- Πρέπει να προωθηθούν μέτρα για την ενίσχυση της ευαισθητοποίησης, τη διάδοση, την εκπαίδευση και ειδικότερα την κατάρτιση στην προσβασιμότητα στον παγκόσμιο ιστό, τόσο στα ευρωπαϊκά όργανα όσο και στα κράτη μέλη.

- Οι οργανισμοί που λαμβάνουν δημόσια χρηματοδότηση από τα ευρωπαϊκά όργανα ή κράτη μέλη πρέπει να ενθαρρυνθούν προκειμένου να καταστήσουν προσιτές τις ιστοσελίδες τους.
- Πρέπει να αναληφθεί μία μεγάλη πρωτοβουλία με σκοπό την επίτευξη καθολικής προσβασιμότητας τόσο στις δημόσιες όσο και στις ιδιωτικές ιστοσελίδες κατά τη διάρκεια του 2003, που θα είναι και το ευρωπαϊκό έτος για τα άτομα με ειδικές ανάγκες.
- Τα κράτη μέλη και τα ευρωπαϊκά όργανα πρέπει να διεξάγουν συνεχή διάλογο με τα άτομα με ειδικές ανάγκες και τους εκπροσώπους τους προκειμένου να διασφαλισθεί τακτική και σταθερή ανάδραση επί των εν λόγω θεμάτων.

3. Γενικές παρατηρήσεις

3.1. Η ΟΚΕ επικροτεί την πρόταση για την κατάσταση μιας ευρωπαϊκής πολιτικής προκειμένου οι δημόσιες ιστοσελίδες και το περιεχόμενό τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση να καταστούν προσιτά στα άτομα με ειδικές ανάγκες. Δικαιώς η πρωτοβουλία αυτή αναλαμβάνεται σε μία στιγμή όπου ολοένα και περισσότερες πληροφορίες διατίθενται ηλεκτρονικώς ενώ οι κίνδυνοι του κοινωνικού αποκλεισμού αποβαίνουν πολύ υψηλότεροι για όσους αποκλείονται από την πρόσβαση προς τις πληροφορίες αυτές.

3.2. Η εν λόγω πρωτοβουλία πρέπει να εξασφαλίσει στα κράτη μέλη και την ΕΕ την πλήρη πρόσβαση όλων στη δημόσια πληροφόρηση και συνεπώς το δικαίωμα όλων να ενεργούν υπό την πλήρη ιδιότητα του πολίτη στην κοινωνία. Η ΟΚΕ υπογραμμίζει ότι έχει σημασία να γίνει αναφορά στα δικαιώματα για μη διακριτική μεταχείριση και ενσωμάτωση των ατόμων με ειδικές ανάγκες όπως προβλέπεται στα άρθρα 21 και 26 του χάρτη των θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η πρόσβαση στο δίκτυο δεν θα πρέπει να συνεπάγεται επιπλέον κόστος για τους χρήστες με ειδικές ανάγκες. Τα κράτη θα πρέπει να διαθέσουν κατάλληλες χρηματοδοτήσεις για την ενημερωτική εκπαίδευση των χρηστών καθώς και για την αγορά προσαρμοζόμενων και βοηθητικών τεχνικών διατάξεων όπου απαιτούνται.

3.3. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι είναι ζήτημα επείγουσας ανάγκης να αντιμετωπισθούν οι προκλήσεις όσον αφορά την δημόσια πληροφόρηση που τίθενται από τα τεχνικά και οικονομικά εμπόδια για την πλήρη συμμετοχή των χρηστών με ειδικές ανάγκες. Η ΕΕ έχει τονίσει με έμφαση τη σημασία δημιουργίας ευνοϊκών συνθηκών για την ενεργό και δημοκρατική συμμετοχή όλων των ευρωπαίων πολιτών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, τόσο στα συμπεράσματα της Λισσαβόνας όσο και στις περιλήψεις της Στοκχόλμης και μέσω ακόμη της πρωτοβουλίας eEurope. Για την ΟΚΕ έχει ζωτική σημασία να συμπεριληφθούν στις εν λόγω στρατηγικές και τα άτομα με ειδικές ανάγκες.

3.4. Η ενεργός συμμετοχή στην κοινοτική ζωή θα αυξήσει επίσης τις δυνατότητες των ατόμων με ειδικές ανάγκες να εξεύρουν απασχόληση στο δημόσιο τομέα και θα τους επιτρέψει να επωφεληθούν από τις υπηρεσίες ανεύρεσης απασχόλησης. Η πρόσβαση στις δημόσιες ιστοσελίδες του παγκόσμιου δικτύου θα

(1) e-Europe + 2003: Σχέδιο δράσης που εκπόνησαν οι υποψήφιοι χώρες με τη συνδρομή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Ιούνιος 2001, σ. 18.

αυξήσει επίσης και την πληροφόρηση όσον αφορά τις πολιτικές εξελίξεις καθώς και τη συμμετοχή των ατόμων με ειδικές ανάγκες στην πολιτική και κατά συνέπεια θα αυξηθεί η συμμετοχή τους στις δημοκρατικές διαδικασίες της κοινωνίας μας.

3.5. Η πρωτοβουλία e-Europe + είναι εξίσου σημαντική διότι επικεντρώνεται επίσης και στα ζητήματα της πρόσβασης στη δημόσια πληροφόρηση και στα δικαιώματα συμμετοχής των ατόμων με ειδικές ανάγκες στις υποψήφιες χώρες.

3.6. Παρόλο ότι η πρωτοβουλία αυτή αποτελεί ένα εθελούσιο μέσον, με την υλοποίηση των προτάσεων θα καθιερωθεί ένας τυποποιημένος τρόπος πρόσβασης που θα παράσχει στα άτομα με ειδικές ανάγκες τη δυνατότητα να χρησιμοποιούν καλύτερα την τεχνολογία υποβοήθησης. Θα επιτρέψει επίσης την χρήση εύχρηστων εργαλείων προσβασιμότητας μέσω ενός ευρωπαϊκού συστήματος προσβασιμότητας σύμφωνα με τα ίδια κριτήρια σε όλη την ΕΕ.

3.7. Μία από τις βασικές προκλήσεις της υλοποίησης των κατευθυντήριων γραμμών WAI είναι η διάθεση προς όλους τους πολίτες (συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με ειδικές ανάγκες και των ηλικιωμένων) και η συμμετοχή όχι μόνον των εθνικών κυβερνήσεων αλλά επίσης των περιφερειακών και τοπικών διοικήσεων που βρίσκονται πλησιέστερα στον πολίτη και συνεπώς στις πρωταρχικές του ανάγκες. Η εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών και μία μεθοδική συγκριτική αξιολόγηση καθώς και ένα σύστημα παρακολούθησης θα μπορούσαν επίσης να οδηγήσουν στην επιθυμητή απλοποίηση των κανόνων των διαδικασιών με αποτέλεσμα να διευκολυνθεί η πρόσβαση όλων στις πληροφορίες μέσω του διαδικτύου.

3.8. Η ΟΚΕ ελπίζει επίσης ότι η βασική πρωτοβουλία που προτείνεται σε συνδυασμό με το ευρωπαϊκό έτος για τα άτομα με ειδικές ανάγκες δηλαδή το 2003, θα συμβάλλει στο να καταστήσει όχι μόνο τις δημόσιες αλλά και τις ιδιωτικές επίσης ιστοθέσεις του παγκόσμιου διαδικτύου προσίτες προς τα άτομα με ειδικές ανάγκες.

3.9. Η ΟΚΕ επικροτεί την εμπλοκή του ευρωπαϊκού βήματος ατόμων με ειδικές ανάγκες προκειμένου να εξασφαλισθεί ο διπλής κατευθύνσεως διάλογος μεταξύ των ευρωπαϊκών οργάνων και των οργανισμών των και υπέρ των ατόμων με ειδικές ανάγκες στην Ευρώπη καθώς και με μεμονωμένους εμπειρογνώμονες στον τομέα των ειδικών αναγκών.

3.10. Η ΟΚΕ τονίζει ότι η προσβασιμότητα έχει ιδιαίτερη σημασία και για τους ηλικιωμένους, και ειδικότερα για εκείνους που τέθηκαν στο περιθώριο σαν συνέπεια των τεχνολογικών εξελίξεων.

3.11. Τα ερευνητικά προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα πρέπει να τεθούν σε ενέργεια προκειμένου να αυξηθεί η προσβασιμότητα των ατόμων με ειδικές ανάγκες και των ηλικιωμένων στις ιστοσελίδες. Η ΟΚΕ αναφέρεται σε άλλες σχετικές πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ειδικότερα στην ένταξη στις τεχνολογίες της κοινωνίας της πληροφορίας («e-inclusion») της πρότασης για το έκτο πρόγραμμα-πλαίσιο έρευνας και ανάπτυξης 2002-2006 (1). Στο πρόγραμμα αναφέρεται ότι οι ερευνητικές δραστηριότητες με αντικείμενο την ένταξη στις τεχνολογίες της

κοινωνίας της πληροφορίας θα εστιαστούν σε συστήματα προσίτα σε όλους, σε τεχνολογίες χωρίς φραγμούς που θα επιτρέπουν την πλήρη συμμετοχή στην κοινωνία της πληροφορίας, και σε συστήματα αρωγής που θα αποκαθιστούν λειτουργίες ή θα αντισταθμίζουν αναπηρίες, προσφέροντας κατ' αυτόν τον τρόπο καλύτερη ποιότητα ζωής στους πολίτες με ειδικές ανάγκες και σε όσους τους φροντίζουν. Η ΟΚΕ τονίζει την ανάγκη να ενσωματωθούν οι κατευθυντήριες γραμμές WAI στο πρόγραμμα IDA για την ανταλλαγή και διαλειτουργικότητα των στοιχείων μέσω ηλεκτρονικών υποδομών (2), ειδικότερα ενόψει της μείζονος σημασίας που αποδίδεται προσφάτως στους τελικούς χρήστες, κυρίως τα άτομα με ειδικές ανάγκες και τους ηλικιωμένους.

Η ΟΚΕ προτείνει περαιτέρω ένα συγκεκριμένο πρόγραμμα που να προβλέπει κοινές εκπαιδευτικές δραστηριότητες για όσους αναπτύσσουν τις παγκόσμιες ιστοσελίδες και όσους εκπροσωπούν τους χρήστες με ειδικές ανάγκες. Για την προώθηση των συμφερόντων των ατόμων με ειδικές ανάγκες θα πρέπει να εξασφαλισθεί καλύτερος συντονισμός μεταξύ των προγραμμάτων της ΕΕ, για παράδειγμα σε ό,τι αφορά την ασφάλεια στον παγκόσμιο ιστό.

4. Ειδικές παρατηρήσεις

4.1. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι τα θέματα που τίγονται στην ανακοίνωση θα έπρεπε να αποτελούν αντικείμενο υποχρεωτικής νομοθεσίας. Εντούτοις, ταυτόχρονα επιδοκιμάζει την σημερινή προσέγγιση που βασίζεται στην εθελοντική δέσμευση των δημόσιων διοικήσεων στα διάφορα επίπεδα και αναμένει από τα κράτη μέλη να θέσουν σε ισχύ χωρίς καθυστέρηση όλα τα μέτρα που προβλέπονται στην ανακοίνωση και να θεσπίσουν ένα μεθοδικό σύστημα παρακολούθησης σε ό,τι αφορά την υλοποίησή τους. Τα κράτη θα πρέπει επίσης να θεσπίσουν μια διαδικασία συγκριτική αναλύσεως για την στρατηγική της Δισαβόνας.

4.2. Η ΟΚΕ τονίζει με έμφαση την σημασία που έχει η διάδοση και η ενθάρρυνση της χρήσεως των κατευθυντήριων γραμμών WAI και μεταξύ επίσης άλλων οργανισμών, όπως οι εργατικές ενώσεις και οι ενώσεις των εργοδοτών.

4.3. Η ΟΚΕ αναλαμβάνει την δέσμευση να καταστήσει την ιστοσελίδα της προσίτη και φιλική προς τον χρήστη προκειμένου να διασφαλισθεί καλύτερη πρόσβαση στις πληροφορίες και στις δημόσιες συζητήσεις για όλους τους πολίτες με ειδικές ανάγκες. Η πρωτοβουλία αυτή θα πρέπει να τεθεί σε εφαρμογή πριν το 2003 που είναι το ευρωπαϊκό έτος για τα άτομα με ειδικές ανάγκες, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές WAI όπως προτάσσεται στην ανακοίνωση και, εφόσον χρειασθεί, με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Τούτο θα πρέπει να αποτελέσει παράδειγμα καλής πρακτικής σε ό,τι αφορά τις αρχές της προσβασιμότητας.

(1) COM(2001) 279 τελικό.

(2) CES 25/2002 της 16ης Ιανουαρίου 2002.

4.4. Η ΟΚΕ επισημαίνει ότι η ανακοίνωση θα πρέπει να καλύψει επίσης και τον τομέα του ηλεκτρονικού εμπορίου για τα άτομα με ειδικές ανάγκες που αποκτά ολοένα μεγαλύτερη σημασία. Τα συμφέροντα των καταναλωτών με ειδικές ανάγκες επηρεάζονται από την αυξανόμενη σημασία που προσλαμβάνει το ηλεκτρονικό εμπόριο λόγω των μη προσιτών εμπορικών σελίδων παγκόσμιου δικτύου, προβλημάτων προστασίας προσωπικών στοιχείων, ακεραιότητας κ.λπ.

4.5. Η ΟΚΕ καλεί την Επιτροπή καθώς και τα λοιπά όργανα της ΕΕ να καταστήσουν προσιτές τις δικές τους δημόσιες ιστοσελίδες με την προσαρμογή των κατευθυντήριων WAI.

4.6. Η ανακοίνωση θα ενθαρρύνει σημαντικότερα τις δημόσιες αρχές να επεκτείνουν τις πρωτοβουλίες προσβασιμότητας και σε άλλους τομείς εκτός των δημόσιων ιστοσελίδων. Και αυτό ισχύει όχι μόνο για τις εθνικές αλλά και για τις περιφερειακές και τοπικές αρχές επίσης. Αφορά επίσης και την καθιέρωση της αρχής «Σχέδιο για όλους» στα γενικά διδακτικά προγράμματα εκπαίδευσης στις τεχνολογίες πληροφόρησης και επικοινωνίας, κ.λπ.

4.7. Με την χρήση της αρχής της προσβασιμότητας στο παγκόσμιο δίκτυο σε ευρωπαϊκό επίπεδο, οι Ευρωπαίοι πολίτες με ειδικές ανάγκες θα αισθανθούν εντονότερα ότι συμμετέχουν στην ιδέα της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης που μέχρι σήμερα παρέμενε απρόσιτη για πολλούς λόγω των φραγμών στην πρόσβαση προς την πληροφόρηση του είδους αυτού.

4.8. Η ύπαρξη μη προσιτών δημόσιων ιστοσελίδων αποτελεί πράγματι διακριτική μεταχείριση κατά των πολιτών που είναι ανίκανοι να τις χρησιμοποιήσουν και συνεπώς να έχουν πρόσβαση σ' αυτές. Η ΟΚΕ συνιστά σε συνδυασμό με το 2003 που είναι το

ευρωπαϊκό έτος για άτομα με ειδικές ανάγκες να συμπεριληφθεί στην προτεινόμενη ειδική οδηγία για τα άτομα με ειδικές ανάγκες και μία ρήτρα κατά της διάκρισης του είδους αυτού. Η ΟΚΕ, στη γνωμοδότησή της για την πρόταση απόφασης του Συμβουλίου περί του Ευρωπαϊκού Έτους των ατόμων με ειδικές ανάγκες 2003⁽¹⁾ συνιστούσε ήδη να υιοθετηθεί παρόμοια οδηγία ενόψει του Ευρωπαϊκού Έτους για τα άτομα με ειδικές ανάγκες.

4.9. Η ΟΚΕ κατανοεί ότι πρωταρχικός στόχος της πρωτοβουλίας της Επιτροπής είναι να εξασφαλίσει την πρόσβαση στις δημόσιες ιστοσελίδες για άτομα με ειδικές ανάγκες μέσω όλων των τομέων και πολιτικών και ότι η πρόσβαση στις δημόσιες ιστοσελίδες αποτελεί ένα μέσον για την ενσωμάτωση των ατόμων με ειδικές ανάγκες μέσω όλων των προγραμμάτων και των σχετικών πολιτικών. Ως σκέλος της διαδικασίας αυτής, η πρωτοβουλία καθιερώνει μια ανοιχτή μέθοδο συντονισμού των πολιτικών και ανταλλαγής των βέλτιστων πρακτικών σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ. Σε πολλά κράτη μέλη διατυπώθηκε η αντίρρηση ότι η διαδικασία εφαρμογής των κατευθυντήριων γραμμών WAI θα αποτελέσει υπερβολική οικονομική δέσμευση. Τούτο είναι λανθασμένο, διότι η εξαρχής υλοποίηση των κατευθυντήριων γραμμών για την προσβασιμότητα θα είναι απλώς λίγο περισσότερο δαπανηρή από τη μη υλοποίησή τους. Η ΟΚΕ πιστεύει ότι οι εθνικές κυβερνήσεις θα προβλέψουν κονδύλια για την υλοποίηση των στόχων της ανακοίνωσης και θα συνυπολογίσουν όλες τις πιυχές και όλες τις δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένης της επαγγελματικής κατάρτισης του προσωπικού και της αυξήσεως της αποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης.

4.10. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στην εγκατάσταση προσβάσιμων ηλεκτρονικών τερματικών σε όλα τα μέρη όπου τα άτομα με ειδικές ανάγκες είναι πιθανόν να τα χρησιμοποιήσουν.

⁽¹⁾ COM(2001) 271 τελικό — 2001/0116 (CNS).

Βρυξέλλες, 20 Φεβρουαρίου 2002.

Ο Πρόεδρος

της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Göke FRERICHS